

Dkt. Gary Yates, Jeremiah, Hotuba ya 6, Muhtasari wa Kitabu

© 2024 Gary Yates na Ted Hildebrandt

Huyu ni Dkt. Gary Yates katika mafundisho yake kuhusu kitabu cha Yeremia. Hiki ni kipindi cha sita, Muhtasari wa Kitabu cha Yeremia.

Katika kipindi chetu kilichopita, tulizungumzia kuhusu uundaji na muundo wa kitabu cha Yeremia na mchakato ambao Mungu alitumia kuleta kitabu cha Yeremia.

Mungu aliongoza kitabu. Mungu alimpulizia nabii, katika neno lake lililonenwa na katika neno lake lililoandikwa, lakini kitabu hicho hakikuwa kitu kilichoanguka tu kutoka angani, na kulikuwa na mchakato uliohusika katika hilo. Ili kutusaidia zaidi kuelewa kitabu cha Yeremia kama kitabu, ningependa kutupa muhtasari wa kitabu cha Yeremia katika kipindi hiki, ambapo tunaelewa ujumbe mpana wa kitabu na jinsi kinavyolingana pamoja kama kitengo.

Wakati mwingine tunaposoma Biblia, tunatoa vifungu vya kibinafsi kutoka kwa kitabu. Unaposoma kitabu hiki, unaweza kupata vifungu fulani vinavyokuvutia zaidi kuliko vingine, lakini ni muhimu kuona msitu pamoja na miti. Ninaamini kwamba tunapoelewa jinsi kitabu kinavyolingana kama kitengo, tunaelewa vyema vifungu vya kibinafsi vilivyopo pia.

Acha nikukumbushe nukuu kadhaa kutoka kwa somo letu lililopita. Yeremia hakika ni kitabu kigumu. Unaweza kuhisi kwamba unaweza kuwa unapitia hilo unapokisoma na kujifunza kuhusiana na utafiti huu.

Ninaporejelea mambo haraka sana, wakati mwingine kwenye video, unaweza kusema, iko wapi? Ninawezaje kupata hilo? Lakini kumbuka kile Andrew Sheed anasema katika kitabu chake, A Mouthful of Fire. Jeremiah ni ndefu, imejaa marudio, isiyo ya mstari katika mpangilio wake, na huzunguka kila mara kutoka aina moja hadi nyingine. Kisha, RP Carroll, kwa njia yake ya kejeli zaidi, kwa msomaji wa kisasa, vitabu vya Isaya, Yeremia, na Ezekieli havieleweki kama vitabu.

Mtu ambaye hajachanganyikiwa kabisa, au mtu ambaye hajachanganyikiwa na kitabu cha Yeremia, hajakielewa. Na kwa hivyo, ikiwa watu wanatoa kauli za aina hiyo, unaweza kuwa unauliza swali, ninawezaje kuelewa kitabu cha Yeremia? Kitabu hiki kinachoonekana kuwa cha ajabu kinawezaje kuunganishwa kwa njia tofauti na vitabu tunavyosoma? Ninawezaje kukielewa? Nina hakika kwamba kitabu cha Yeremia labda si kama kitabu chochote ulicho nacho kwenye Kindle yako hivi sasa. Na kwa hivyo, nataka kutupa uelewa wa jinsi ya kusoma hiki kama kitengo, jinsi ya kukielewa kama kitabu.

Kitabu cha Yeremia ni tofauti sana na nyaraka za Paulo. Kitabu cha Yeremia ni tofauti na Injili. Kitabu cha Yeremia ni tofauti hata na vitabu tofauti ambavyo labda unavifahamu zaidi katika Agano la Kale, kama vile Mwanzo , Zaburi, au Mithali.

Lakini kuna umoja unaojitokeza katika kitabu hiki ambao nadhani unatusaidia kukielewa. Tena, wasomi wakosoaji wametaka kukiona kitabu hiki kama kisicho na mpangilio, kama cha kutatanisha, kama kitu ambacho kimeunganishwa kwa njia isiyo na mpangilio. William McCain, ambaye alikuwa mwandishi wa International Critical Commentary on Jeremiah, ufafanuzi muhimu sana kuhusu kitabu hiki, anamlinganisha Yeremia. Anakirejelea kama kitabu kinachozunguka.

Na kwa namna fulani, analinganisha kitabu cha Yeremia na mpira wa theluji unaoviringika chini ya kilima. Na unachokiona katika kundi hili la vitabu vinavyoviringika ni kwamba kimsingi jumbe za awali za kitabu cha Yeremia, zinapokua na kukua, hujikusanya kama mpira wa theluji unaoviringika chini ya kilima. Sasa, nadhani unajua kabisa ukweli kwamba mpira wa theluji unaoviringika chini ya kilima haujaundwa kwa mshikamano sana.

Na huo ndio uelewa wake wa kitabu cha Yeremia. Walter Brueggemann, nadhani akitafakari mbinu ya kisasa kabisa ya kitabu hicho, anaona ushawishi wa wahariri na wahariri mbalimbali katika kitabu cha Yeremia. Kimsingi, anachokielewa kitabu hicho ni kwamba kuna usemi huu wa sauti hizi zote tofauti ambazo zina mitazamo tofauti kuhusu mateso ya uhamishoni, mgogoro wa kisiasa unaoendelea.

Nini kitatokea kwa kundi hili la watu na wakimbizi hawa walio uhamishoni? Na Mungu atawarudisha lini watu hao? Na tena, ikiendelea kwa muda mrefu. Na kitabu cha Yeremia, kwa namna fulani, kina sauti hizi zote zenye mkanganyiko, na kwa namna fulani, neno la Mungu linatoka katika hilo. Ninaamini kwamba ikiwa tuna uhakika kuhusu ukweli kwamba Yeremia ni neno la Mungu, kwamba limeongozwa na Mungu, na kwamba Mungu ameongoza kitabu hiki kinapowekwa pamoja, kutakuwa na ujumbe wenye mpangilio zaidi unaotoka humo.

Sasa, hilo halipunguzi, wakati mwingine, ugumu wa kukiweka kitabu hiki pamoja. Halipunguzi ukweli kwamba kitabu hakijawekwa pamoja kwa njia ya mpangilio wa matukio kama tulivyozoea kusoma vitabu, lakini kuna mpangilio na muundo unaoakisiwa nyuma ya hili. Lewis Stuhlman, anaposhughulikia kitabu cha Yeremia, anarejelea kitabu na kukielezea kwa njia hii.

Anasema ni tafakari ya mpangilio katikati ya machafuko. Na kwa namna fulani, labda machafuko yanayoonekana, tunapoangalia kitabu cha Yeremia, yanaweza, kwa kweli, kuwa tafakari ya nyakati ambazo Yeremia anaishi. Na kwa hivyo, tuna picha hizi zisizokubaliana, na tuna aina hizi tofauti za maandishi zikiwekwa moja juu ya nyingine, kwa namna fulani, ili kuakisi kipindi ambacho Yeremia anaishi.

Kuna sehemu katika kitabu cha Yeremia ambapo ni jambo la kutatanisha sana kujaribu kufuata mpangilio wa matukio kwa sababu Yeremia anaonekana kuwa katika magereza mbalimbali na maeneo tofauti. Unaweza kuwa unasoma kitabu chote na kuuliza swali, alitokaje gerezani hapa hadi gerezani hapo? Na kwa nini hakuna maelezo ya hilo? Lakini kwa namna fulani, hilo linaonyesha machafuko ya maisha ya Yeremia. Linaonyesha machafuko ya mtu ambaye mara nyingi hulazimika kuhubiri akiwa mkimbizi au mtu ambaye hulazimika kurekodi kitabu cha unabii wake na kisha kujificha kwa sababu si salama kwake kuonekana hadharani.

Inaonyesha kinachomtokea mtu aliye gerezani hadi wakati ambapo jiji la Yerusalemu linatekwa. Na kisha kutekwa kwa jiji hilo kunakuwa kuachiliwa kwake kutoka gerezani. Kwa hivyo, kuna utulivu katikati ya machafuko.

Mstari ambao umenisaidia kuelewa mwendelezo na maendeleo ya kitabu cha Yeremia unapatikana mwanzoni kabisa mwa kitabu katika Yeremia sura ya kwanza, mstari wa tisa. Na kile tulicho nacho katika Yeremia sura ya kwanza katika mstari wa tisa ni kwamba Bwana anamwambia nabii, Nimetia maneno yangu kinywani mwako. Na kisha katika mstari wa 10, tazama, nimekuweka leo juu ya mataifa na falme.

Na kisha anatupa vitenzi vitano vinavyoelezea ujumbe katika huduma ya Yeremia. Hivi ndivyo maneno yako yamekusudiwa kufanya. Yamekusudiwa kung'oa na kubomoa, kuharibu na kuangusha, kujenga na kupanda.

Yeremia alikuwa nabii kwa Yuda na mataifa. Nimekuweka kuwa nabii kwa mataifa. Yeremia haongei tu kuhusu Yuda na Israeli.

Yeremia anazungumzia kuhusu Misri, Babeli, Waamoni, Waedomu, na watu walioishi karibu na Israeli. Ujumbe wake unaenea zaidi ya Israeli. Na kwa hivyo, kuna sehemu za kitabu ambazo zitamlenga Yeremia kama nabii wa Israeli na Yuda.

Huo ndio mkazo mkuu katika sura ya kwanza hadi ya 45. Lakini pia kutakuwa na mkazo kwa Yeremia kama nabii kwa mataifa na sura ya 46 hadi 51 zitatupatia maneno ambayo Yeremia anayasema dhidi ya watu hao. Sura ya 25, ambayo inatoa muhtasari na hitimisho la sehemu ya kwanza ya kitabu na kiunga cha sehemu ya pili ya kitabu, itazingatia tena jinsi ujumbe wake unavyohusiana na taifa.

Kwa hivyo, kuelewa kwamba Yeremia ni nabii wa Israeli na mataifa hutusaidia kuelewa muundo na mpangilio wa kitabu. Na kisha tunarudi kwenye vitenzi hivi sita, kung'oa, kubomoa, kuharibu, kuangusha, kujenga, na kupanda. Vitenzi hivyo vitaonekana katika sehemu mbalimbali katika kitabu cha Yeremia kama muhtasari wa ujumbe wake wa hukumu na ahadi zake za wokovu.

Zitakuwa katika sura ya 25. Zitakuwa katika sura ya 31. Zitakuwa katika sura ya 45.

Kulingana na kama sehemu hizo zinahusu hukumu au wokovu, vitenzi hivyo vitafupisha ujumbe wa Yeremia. Kwa hivyo, tunapoangalia hili, tunaanza kupanga na kupanga ujumbe wa Yeremia kwa kuelewa kwamba yeye ni nabii wa hukumu na nabii wa wokovu. Mungu atawahukumu Yuda.

Atawaangamiza kwa sababu ya ukosefu wao wa uaminifu katika agano. Lakini basi Yeremia ni nabii wa wokovu. Mungu atairejesha Israeli.

Mungu atawahukumu maadui zao, na hatimaye Mungu atarekebisha mambo. Kuelewa tu dhana hiyo ya msingi ya kitabu cha Yeremia kunatupa, kwa sehemu, muundo wa kile kitabu kinahusu. Stuhlman, tena, katika kitabu chake, Order Amid Chaos, anasema kwamba sura ya 1 hadi 26, au sura ya 1 hadi 25, nusu ya kwanza ya kitabu, kimsingi zinashughulikia huduma ya Yeremia ya kubomoa na kung'oa.

Na ulimwengu wa kale na utaratibu wa kale na vitu vyote vilivyo katika historia ya zamani ya Israeli, Mungu anang'oa hilo. Kwa namna fulani, Mungu anabatilisha ahadi za agano alizowapa Israeli na badala yake anawaletea adhabu za agano. Vitu ambavyo Israeli wameviamini ili kutoa usalama katika uhusiano wao na Mungu, vitu hivyo vinabomolewa na kung'olewa katika sura ya 1 hadi 25.

Lakini katika nusu ya pili ya kitabu, kutakuwa na msisitizo juu ya ujenzi na upandaji wa Mungu. Kutakuwa na hukumu ya uhamisho. Kutakuwa na simulizi katika sura ya 37 hadi 44 linalozingatia matukio yaliyotokea katika maisha ya Yeremia karibu na kuanguka kwa Yerusalemu.

Lakini kuna msisitizo mkubwa zaidi katika nusu ya pili ya kitabu kuhusu ujenzi, agano jipya, na jinsi Mungu atakavyowarudisha watu katika nchi. Kwa hivyo, kwa namna fulani, unapoendelea kusoma kitabu cha Yeremia, kumbuka kwamba katika nusu ya kwanza ya kitabu, sura ya 1 hadi 25, kuna mkazo katika kubomoa na kung'oa. Katika nusu ya pili ya kitabu, katika sura ya 26 na 52, kubomoa halisi hutokea.

Lakini katikati ya hayo, inatuonyesha jinsi Mungu atakavyojenga upya na kupanda upya mji wake na watu wake na kile atakachowafanyia baada ya hukumu kutokea. Sasa, naamini kwamba tunaweza kugawanya zaidi kitabu hicho. Tuna ubomoaji wa utaratibu wa zamani katika nusu ya kwanza.

Tuna ujenzi mpya wa utaratibu katika kipindi cha pili. Ninaamini kwamba tunaweza kuona sehemu mahususi zaidi kwa mpangilio wa kitabu. Na wacha nizataje chache tu kati ya hizo.

Andrew Sheet, tena, katika kitabu chake, A Mouthful of Fire, ambacho nadhani ni mojawapo ya masomo bora ya kitheolojia ya kitabu cha Yeremia ambayo nimesoma, anazungumzia ukweli kwamba kitabu cha Yeremia ni hadithi, si tu kuhusu maisha ya nabii, lakini ni hadithi kuhusu neno la Mungu zaidi ya wazo la kuwepo kwa nusu ya

kwanza ya kitabu inayoshughulikia kubomoa na kung'oa na nusu ya pili ya kitabu inayoshughulikia kujenga na kupanda tena. Nadhani tunaweza kuona mgawanyiko maalum zaidi na njia maalum zaidi ambazo kitabu cha Yeremia kimepangwa na kupangwa. Andrew Sheet, katika kitabu chake, A Mouthful of Fire, anasema kwamba hadithi ya kitabu cha Yeremia kimsingi ni hadithi ya neno la Mungu.

Sio maisha ya Yeremia tu. Sio wasifu wa Yeremia, lakini ni hadithi ya kile kinachotokea wakati neno la Mungu linakuwa moto kwenye mifupa ya Yeremia. Anaanza kuhubiri na kuwasilisha hilo.

Nini kitatokea kwa neno hilo linapotoka? Na hivyo, Yeremia, kwa namna fulani, anakuwa kielelezo hai cha neno la Mungu. Anakuwa mfano halisi wa neno hilo. Na hivyo, mambo yaliyompata Yeremia, aina mbalimbali za mateso, ukandamizaji, kutupwa gerezani, na kutishiwa maisha yake yanaonyesha jinsi watu wanavyoitikia neno la Mungu.

Pia ni neno la Mungu linalosababisha kuanguka kwa Yerusalemu. Mungu anatimiza neno lake la unabii. Na kisha ni neno la Mungu linalowapa watu wa Israeli tumaini kwa ajili ya mustakabali wao, kwamba Mungu hajawaacha.

Na hivyo, Sheed anaelezea kwamba kitabu cha Yeremia kimeundwa kwa takriban vitengo 14 au 15 tofauti ambavyo vinatambulishwa na aina mbalimbali za usemi, neno la Bwana lilimjia Yeremia. Kwa hivyo, unaweza kuona kwamba kuna vitatu kati ya hivyo katika sura ya kwanza, sura ya kwanza, mstari wa nne, sura ya kwanza, mstari wa 11, sura ya 13, na kisha sura ya pili, sura ya saba, sura ya 11, na kuendelea. Kwa hivyo, unaposoma kitabu cha Yeremia, zingatia sehemu kubwa na ndogo ambazo zinatambulishwa kwa njia fulani na neno la Bwana lililomjia Yeremia.

Wakati mwingine, kubaini mahali ambapo unabii mmoja huanza au mahali ambapo mahubiri moja huanza na mahali ambapo mahubiri mengine huishia, mara nyingi aina hizo za misemo zipo ili kutusaidia na kutuongoza. Kwa hivyo, nadhani hiyo ni alama muhimu ya kimuundo katika kitabu. Jambo lingine muhimu kuelewa ni kwamba kitabu kinagawanyika zaidi katika sehemu tatu kuu za maandishi.

Kwa kweli, nadhani jambo zuri kwa yeyote anayeanza kusoma kitabu cha Yeremia ni kukumbuka tu mgawanyiko wa sura na mgawanyiko wa msingi wa sehemu hizi tatu kuu za maandishi. Mgawanyiko mkuu wa kwanza unapatikana katika sura ya kwanza hadi ya 25. Na tunaweza kufupisha sehemu hiyo kwa urahisi sana.

Kimsingi ni maneno na jumbe za Yeremia za hukumu dhidi ya watu wa Yuda na Yerusalemu. Anatangaza hukumu ijayo ambayo Mungu ataleta dhidi ya mji wa Yuda. Sehemu ya pili, sura ya 26 hadi 45, ina aina tofauti za nyenzo kwa sababu sasa kimsingi tutakuwa na hadithi na vipindi kutoka kwa maisha ya Yeremia.

Tena, kusudi la hili si kutupa wasifu wa maisha ya Yeremia. Sio kutupa historia ya matukio yake, bali ni kutuonyesha ukweli kwamba Yuda hakuitii neno la Bwana. Usemi unaojirudia ambao utakuwa katika sehemu hii ya kitabu ni kwamba hawakutii.

Hawakusikiliza neno la Mungu. Na kutakuwa na hadithi mbalimbali ambapo Yeremia atafundisha au kuhubiri neno la Mungu. Atatangaza ujumbe ambao Mungu amempa.

Tutaona majibu ya makundi mbalimbali ya watu. Kwa kawaida majibu yatakuwa hasi ambapo hawasikilizi kile ambacho Mungu anasema kupitia nabii. Sehemu ya mwisho ya kitabu, sehemu kuu ya tatu, inapatikana katika sura ya 46 hadi 51.

Kuna mabadiliko dhahiri hapa. Ni rahisi kuona kwa sababu Yeremia anahama kutoka kwenye jumbe zake za hukumu, hukumu ambazo Yuda wanapitia, hadi jumbe ambazo Yeremia alihubiri dhidi ya mataifa.

Hatimaye, jambo la mwisho tulilo nalo katika kitabu, sura ya 52, ni maandishi ya baada ya kitabu. Ni kiambatisho. Ni hadithi ya kuanguka kwa Yerusalemu mnamo 587-586 KK.

Na nadhani ipo pale kutukumbusha kwamba hata mwishoni mwa huduma ya Yeremia, jambo linaloonekana kuwa kubwa katika historia ya Israeli ni kuanguka kwa jiji la Yerusalemu. Kwa upande mwingine, watu wanaweza kuwa wamerudi nchini, lakini uhamisho, kwa namna fulani, unaendelea hadi wakati ambapo Mungu atawarejesha kikamilifu. Uhamisho, kuanguka kwa Yerusalemu ilikuwa tukio muhimu lililothibitisha na kuthibitisha huduma ya Yeremia na ujumbe wake kama nabii.

Ilikuwa uthibitisho kwamba ujumbe wake ndio hasa Mungu alitaka kuwaambia watu. Na hivyo ndivyo ilivyo kama kiambatisho au hati ya mwisho katika kitabu. Kwa hivyo, mara tutakapoelewa sehemu hizi tatu, 1 hadi 25, 26 hadi 45, 46 hadi 51, pamoja na hati ya mwisho ya mwisho, nadhani, tena, kuna utaratibu unaojitokeza kutoka kwa machafuko.

Na ingawa hakuna mpangilio wa matukio hapa, tunaanza kuona umoja wa msingi katika kitabu hiki. Sasa turudi kwenye sehemu ya kwanza, maneno ya Yeremia ya hukumu. Katika sehemu hii, kutakuwa na mambo mawili ya msingi.

Kuna maneno mawili ya msingi ambayo, ukiweza kuyakumbuka haya, nadhani unaelewa yaliyo katika sehemu hii. Kutakuwa na shtaka, na kutakuwa na shtaka. Shtaka hilo linahusu ukweli kwamba Yeremia, anapohubiri ujumbe huu wa hukumu, si kuwaambia watu tu kwamba Mungu atawahukumu.

Anaeleza sababu za hukumu hiyo kutokea. Wamefanya nini? Wamevunjaje agano? Hilo ndilo shtaka. Shtaka linahusiana na hukumu mahususi ambayo Mungu ataleta dhidi ya watu wake.

Mungu atawahukumu kwa njia gani? Ni mambo gani maalum yatakayowapata kwa sababu ya hukumu ya Mungu? Kwa hivyo, hebu tufupishe baadhi ya vifungu muhimu vinavyozungumzia mashtaka ya Mungu kwa Israeli. Tukirudi tena katika sehemu ya mwanzo ya kitabu, sura ya pili, ambayo nadhani ina ujumbe wa kuunda kwa kitabu kizima, kuna shtaka kuhusu ibada ya sanamu ya watu na ukweli kwamba watu wamefanya maovu mawili. Wameniacha mimi, chemchemi ya maji ya uzima.

Wamejichimbia mabirika yaliyovunjika ambayo hayawezi kuhifadhi maji. Jambo la kuchukiza na la kukata tamaa zaidi ambalo Israeli wamefanya, na Yuda wamefanya ni kwamba wamemwacha Mungu na wameanza kuabudu sanamu zingine. Kwa maana fulani, ibada ya sanamu ndiyo dhambi kuu kwa sababu ni dhambi ya kutokuwa mwaminifu.

Ni dhambi ya uhusiano uliovunjika. Ni dhambi ambapo wamekuwa wasio waaminifu kwa Mungu kwa njia ya kibinafsi, lakini inakuwa mzizi na msingi wa dhambi zao zingine zote pia. Sura ya pili, mstari wa 20, ni picha ambayo itafanya kazi yake katika kitabu chote.

Kwa maana zamani za kale, nilivunja nira yako, nilivivunja vifungo vyako, lakini ulisema sitakutumikia. Naam, juu ya kila kilima kirefu na chini ya kila mti wenye majani mabichi, uliinama kama kahaba. Na hivyo Yerima atawaonyesha watu kama mke wa Mungu asiye mwaminifu.

Wao ni kahaba ambaye amekuwa mwaminifu kwa Bwana. Hebu fikiria kama mchungaji wetu angesimama na kutukabili hivyo Jumapili asubuhi. Tungeitikiaje? Lakini hiyo ni picha itakayojionyesha yenyewe katika kitabu chote cha Yerima. Hati ya mashtaka inaendelea katika sura ya saba.

Nadhani moja ya sehemu na vipengele maarufu zaidi vya huduma ya Yerima ilikuwa siku ambayo alisimama na kuhubiri mahubiri yake maarufu ya hekalu. Na tena, ujasiri uliomchukua Yerima kusimama na kuwaambia watu, mmetenda dhambi. Mmевunja agano. Na kutokana na hili, hekalu hili unalofikiri linahakikisha ulinzi wako, unalofikiri linahakikisha kwamba Mungu atakubariki kila wakati, umegeuza hekalu hili kuwa pango la wezi.

Kwa namna fulani, kwa kutokuwa mwaminifu kwenu katika agano, hekalu limekuwa maficho ya Bonnie na Clyde. Na kwa sababu hiyo, Mungu ataharibu hekalu. Mungu ataliangusha.

Sura ya 10, shtaka lingine, mahubiri mengine ambayo Yerima anahubiri. Wameabudu sanamu, na sanamu hizi hazina thamani na hazina uhai kama vile vitisho vya kunguru kwenye shamba la tikitimaji. Yerima sura ya 10, mstari wa tano.

Sura ya 11, mahubiri ambayo Yeremia anahubiri. Watu wamevunja agano. Hawajashika masharti ya agano.

Agano hilo si kuhusu baraka za Mungu tu. Pia lilikuwa kuhusu majukumu ambayo Mungu amewapa kama watu wake wa agano. Na kwa hivyo mwishoni mwa mahubiri haya, karibu na mwisho wa haya, katika sura ya 11, mistari ya 10 na 11, wamerudi kwenye maovu ya baba zao.

Wamekataa kusikiliza maneno yangu, wamefuata miungu mingine ili kuitumikia. Nyumba ya Israeli na nyumba ya Yuda wamevunja agano langu nililofanya na baba zao.

Kwa hiyo, Bwana asema hivi, tazama, ninaleta maafa juu yao ambayo hawawezi kuyaepuka. Tukiangalia wazo la mashtaka katika sehemu ya kwanza ya kitabu, tunaweza kuendelea hadi sura ya 22 na sura ya 23. Tulipokuwa tukiangalia historia na historia ya Yeremia, tuliangalia sura ya 22, kushindwa kwa wafalme wa mwisho wa Yuda.

Na kumbuka, Yeremia anaanza chini ya utawala wa kimungu wa Yosia, lakini haraka sana, kuna utawala usio kimungu wa Yehoahazi, Yehoyakimu, Yehoyakini, na Sedekia. Kila mmoja wao alifanya yaliyo maovu machoni pa Bwana. Bwana anashutumu uongozi wao.

Matatizo ambayo Yuda alikuwa nayo na dhambi iliyoingia katika maisha ya Yuda kama taifa kwa njia nyingi ilisababishwa na uongozi mbaya ambao ulikuwa umemwacha Mungu. Kwa hivyo, sura ya 22 inawashtaki wafalme wao na viongozi wao. Katika sura ya 23, tuna mashtaka dhidi ya manabii wao, na viongozi wa kiroho katika Israeli walikuwa tatizo sawa na viongozi wa kiraia.

Manabii na makuhani wote walikuwa wameacha wajibu wao wa kufundisha neno la Mungu. Tatizo la manabii, hasa katika sura ya 23, ni kwamba wanahubiri ujumbe unaoakisi ndoto zao wenyewe, mawazo yao wenyewe, na mitazamo yao wenyewe kuhusu kinachoendelea katika historia ya Israeli. Hao si neno la Bwana.

Na Bwana anasema nitawahukumu manabii hawa kwa sababu , namba moja, sikuwatendea dhambi. Nao hawajasimama katika shauri la Bwana. Hawajapokea ujumbe kutoka kwangu, na bado wanatangaza ujumbe huu.

Na hatimaye katika sura ya 25, sehemu hii inahitimishwa na Mungu akisema kwamba atawafanya watu wa Yuda wanywe divai ya hukumu yake. Na hukumu hiyo itakuja mikononi mwa Wababeli. Kwa hivyo, katika sehemu hii yote, sura ya 1 hadi 25, kuna msisitizo juu ya mashtaka.

Lakini mara tu shtaka litakapotolewa na mara tu litakapokuwa wazi na dhahiri katika huduma ya Yeremia kwamba hakutakuwa na toba, pia kuna wazo la sasa hapa kuna njia maalum, tangazo la jinsi Mungu atakavyoleta hukumu hiyo. Na kile tulichonacho katika sura ya 1 hadi 25, tena, mara nyingi kwa kutumia ushairi na taswira zenye nguvu na zenye nguvu, ni kwamba kutakuwa na maelezo ya aina maalum ya hukumu ambayo Mungu ataleta dhidi ya watu. Na tangazo la hukumu hii ijayo, jeshi hili lenye nguvu litapita katika nchi ya Israeli na katika nchi ya Yuda, nao watashambulia ufalme wa Kusini na kuwapeleka uhamishoni.

Nadhani inavutia kwamba katika kitabu cha Yeremia, shutuma hii inapoanza kujitokeza, Yeremia, kwanza kabisa, hatambui taifa mahususi ambalo Mungu ataleta dhidi yao. Kwa namna fulani, inaongeza fumbo. Kuna jeshi hili ambalo huwezi kulipata kisiasa kwenye ramani na kuzungumza nalo na kulitambua, lakini kuna jeshi linalokuja kukushambulia.

Nabii anaelezea jeshi hili kwa njia iliyo wazi na yenye nguvu iwezekanavyo kwa sababu ikiwa watu wanaweza kuelewa jinsi hukumu hii itakavyokuwa mbaya na ya kutisha, basi labda wataitikia, watatubu, na kugeuka kutoka kwa njia zao za dhambi. Na kwa hivyo, baada ya shutuma na mashtaka, kuna maelezo haya ya hukumu na jeshi litakalokuja, haswa katika Yeremia sura ya nne na ya tano. Na hapa kuna maelezo ya shambulio hilo.

Hii ndiyo njia mahususi ambayo Mungu atawahukumu watu wa Yuda. Na inasema hivi, "...tangazeni katika Yuda, mkatangaze katika Yerusalemu, mkaseme hivi, pigeni tarumbeta katika nchi yote, piga kelele, mkaseme, Kusanyikeni, tuingie katika miji yenye maboma, tuinue bendera kuelekea Sayuni, tukimbilieni mahali salama, msikae; kwa maana mimi, Bwana, naleta maafa kutoka kaskazini. Simba amepanda kutoka kwenye kichaka chake, mwangamizi wa mataifa ametoka."

Ametoka mahali pake ili kuifanya nchi yako kuwa ukiwa. Miji yako itakuwa magofu bila wakazi. Kwa ajili ya hili, vaeni nguo za magunia, ombolezeni, na kulia, kwa maana hasira kali ya Bwana haijatugeukia." Unaweza kufikiria tukio la janga la kitaifa.

Watu wanakusanyika katika miji yenye ngome kwa sababu adui anakuja kuwashambulia. Na adui huyu ni kama simba. Na tena, si kitu au mtu ambaye Yuda anaweza kumtambua.

Ni jeshi hili la ajabu linalowajia. Kuna maelezo mengine, sura ya nne, mstari wa 13, "...tazama, anapanda kama mawingu; magari yake ya vita ni kama kisulisuli."

Farasi wake ni wepesi kuliko tai. Ole wetu, kwa maana tumeangamia." Na kama unaweza kujiweka katika jiji la Yerusalemu, fikiria jinsi ingekuwa chini ya mashambulizi ya adui wakati huo. Unaweza kupata wazo la kile ambacho Yeremia anawaonya watu.

Katika sura ya tano, mistari ya 15 na 17, Bwana anasema, "...tazama, ninaleta taifa juu yenu kutoka mbali, Ee nyumba ya Israeli." Ni taifa linalodumu. Ni taifa la kale.

Ni taifa ambalo hujui lugha yake, wala huwezi kuelewa wanachosema. Podo lao ni kama kaburi wazi. Wote ni mashujaa hodari.

Watakula mavuno yako na chakula chako, watawaangamiza wana wako na binti zako, watawaangamiza makundi yako ya kondoo na ng'ombe.

Watakula mizabibu yako na mitini yako, miji yako yenye ngome unayoitumainia. Watakuangamiza kwa upanga." Kwa hivyo tena, ni kama, wow, hii itakuwa hukumu mbaya na mbaya. Tunahitaji kutubu.

Tunahitaji kubadilisha njia zetu. Lakini jambo la kushangaza ni kwamba licha ya maonyesho haya ya jinsi hukumu ingeonekana, umbo ambalo ingechukua, tangazo maalum linalokuja hapa, watu hawaitikii na hawatubu hilo. Hatimaye, katika sura ya 20, Babeli inatambuliwa kama taifa maalum ambalo Mungu ataleta dhidi ya watu wa Yuda.

Sura ya 25, tena, ndiyo muhtasari wa mwisho wa sehemu hii. Ni sura muhimu katika kitabu. Hebu ifikirie kama bawaba inayotupeleka kutoka sehemu ya kwanza hadi sehemu ya pili. Kuna ujumbe huu kuhusu Babeli mwaka wa 2511.

Nchi hii yote itakuwa ukiwa na ukiwa, na mataifa haya yatamtumikia mfalme wa Babeli kwa miaka 70. Kisha, baada ya miaka 70 kukamilika, nitamuadhibu mfalme wa Babeli katika taifa hilo.

Nchi ya Wakaldayo, kwa sababu ya uovu wao, asema Bwana, na kuifanya nchi kuwa ukiwa wa milele. Nitaleta juu ya nchi maneno yote niliyoyasema juu yake, yote yaliyoandikwa katika kitabu hiki, ambayo Yeremia alitabiri dhidi ya mataifa yote. Kwa hivyo, huu ndio ujumbe wa Yeremia.

Nadhani mkusanyiko wa vitabu, Jeremia's Greatest Hits, unatuelezea maonyo yote ambayo Yeremia amekuwa akiwapa watu kuanzia 626 KK hadi wakati ambapo jiji la Yerusalemu litaanguka. Hizi ndizo aina za jumbe ambazo Yeremia amekuwa akihubiri. Bwana anapomwambia Yeremia aandike kwenye gombo mnamo 605 KK, maneno yote ambayo amekuwa akihubiri dhidi ya watu wa Yuda, Yeremia 1 hadi 25, kwetu sisi ni mfano mwakilishi wa jinsi ujumbe huu ulivyokuwa.

Sio lazima maneno halisi. Sio lazima kila mahubiri ambayo Yeremia alihubiri, lakini huu ni ujumbe wa Yeremia wa hukumu dhidi ya Yuda na Yerusalemu. Shutuma, shtaka, hivi ndivyo ulivyofanya.

Na kisha tangazo: Hivi ndivyo Mungu atakavyokufanyia. Hii ndiyo hukumu itakayokuja. Kisha, katika sura ya 26 hadi 45, tunabadilika na kuwa nyenzo mpya.

Kimsingi manabii au masimulizi kutoka kwa maisha ya nabii. Katika sura ya 37 hadi 44, jambo lililo karibu zaidi na mpangilio wa matukio katika kitabu ni hadithi ya kile kilichotokea katika siku zilizotangulia kuanguka kwa Yerusalemu. Na kisha nini kinatokea Yuda mara tu baada ya hapo?

Ni nini kilitokea katika maisha ya Yeremia, lakini muhimu zaidi, ni nini kilitokea katika maisha ya taifa la Yuda katika siku zake za mwisho? Tunachopata katika sehemu hii ya mwisho ni maonyo ya hukumu inayokuja katika sura ya 1 hadi 25. Kutimizwa kwa hukumu hiyo kunakuja katika hadithi ya 37 hadi 44.

Lakini pamoja na hayo, masimulizi haya kutoka kwa maisha ya nabii yanasisitiza tena wazo moja muhimu. Watu hawakusikiliza neno la Bwana. Hawakuzingatia jumbe za hukumu ambazo Yeremia alikuwa akihubiri.

Na sehemu ya maelezo ya kitabu cha Yeremia kuhusu sababu ya uhamisho ni kwamba watu hawakusikiliza neno la Mungu. Uhamisho haukutokea kwa sababu Mungu aliwaacha watu wake. Uhamisho haukutokea kwa sababu Bwana, kwa namna fulani, alikuwa si mwaminifu kwa ahadi zake za agano.

Uhamisho huo haukutokea kwa sababu majeshi ya Babeli yalikuwa makubwa kuliko Bwana, ambaye alikuwa Mungu wa Israeli. Uhamisho huo ulitokea hasa kwa sababu watu hawakusikiliza neno la Mungu. Aina mbalimbali za mateso na upinzani ambazo Yeremia anapitia katika sehemu hii ya kitabu zinatupwa gerezani, kutishiwa kifo, kutupwa kwenye tangi la maji, kuchukuliwa, kutekwa nyara, na kupelekwa Misri kama mkimbizi.

Mambo haya yote ni tafakari ya jinsi watu walivyokataa kusikiliza neno la Mungu. Jinsi Yeremia alivyotendewa Yeremia inawakilisha neno la Mungu. Kwa namna fulani, yeye ndiye usemi hai wa neno la Mungu.

Na kila aina ya unyanyasaji ambao Yeremia anapitia ni kielelezo cha jinsi ujumbe wake na neno la Mungu lilivyokataliwa. Tuna maoni haya katika sura ya 37, mistari ya 1 na 2. Kwa njia nyingi, hii inafupisha kila kitu tunachokiona katika 26 hadi 45 katika hadithi hizi maalum. Sura ya 37, mstari wa 1 inasema, Sedekia, mwana wa Yosia, kumbuka yeye ndiye mfalme wa mwisho wa Yuda, ambaye Nebukadreza mfalme wa Yuda alitawala badala ya Konia au Yehoyakini mwana wa Yehoyakimu.

Lakini yeye wala watumishi wake wala watu wa nchi hawakusikiliza maneno ya Bwana aliyosema kupitia nabii Yeremia. Sehemu ya suala ni wafalme wa Israeli au wafalme wa Yuda hawakusikiliza. Yehoyakimu na Sedekia, hasa katika sehemu hii, hawakusikiliza neno la Mungu.

Lakini maafisa wake, hasa maafisa wa jeshi, hawakusikiliza neno la Mungu. Walimchukia Yeremia. Walimwona kama msaliti.

Walisema tunapaswa kumtoa asisikie watu kwa sababu hatutaki wasikie ujumbe wake kwamba upinzani wetu ni bure. Lakini watu wenyewe hawakusikiliza neno la Mungu pia. Na kwa hivyo, kutokana na hili, Yuda ana hatia mbele za Mungu.

Wamevunja agano kwa mamia ya miaka. Wameabudu sanamu, lakini kinachoongeza hatia hiyo ni kwamba Mungu alipomtuma nabii akiwaonya kuhusu hukumu iliyokuwa ikija, hawakusikiliza. Sasa, nadhani mifano miwili maarufu ya watu wasiosikiliza neno la Mungu inapatikana katika sura ya 26 na sura ya 36.

Sura ya 26, nadhani ni aina ya pili ya mahubiri ya Yeremia hekaluni ambayo yanahubiriwa katika sura ya saba. Kama si mahubiri yaleyale, yanakaribiana sana. Na tuna mwitikio na mwitikio wa makundi mbalimbali ya watu.

Mara tu Yeremia anapohubiri ujumbe huu, hilo linatuambia kwamba viongozi wa kiroho na watu walisema, mtakufa kwa sababu mmetabiri kwamba Mungu ataiharibu nyumba yake mwenyewe. Walimwona kama nabii wa uongo. Sasa, watu hatimaye wanakubali kwamba Yeremia ni nabii wa kweli, lakini hakuna dalili ya aina yoyote ya kitendo maalum kinachozungumzia jinsi walivyoitikia neno la Mungu.

Mara tu baada ya mahubiri ya hekaluni katika sura ya 26, tunamwona Mfalme Yehoyakimu akimwua nabii Uria. Kwa hivyo, hii ni hadithi mwanzoni kabisa mwa sehemu hii ya jinsi watu walivyopuuza neno la Mungu. Na kisha nadhani aina ya pili ya mfano mkuu wa kutosikiliza neno la Mungu ni kwamba tuna hadithi ya Yehoyakimu akikata, kuchoma, na kuharibu kitabu cha unabii wa Yeremia katika sura ya 36.

Yeremia anampa Baruku utume, aandike maneno haya, nenda hekaluni, tangaza ujumbe. Kuna maafisa kadhaa wanaotambua hili ni muhimu. Wanalipeleka kwa mfalme, analikata, na analiteketeza motoni.

Kwa maana hiyo inajumlisha mwitikio wa Yuda kwa neno la Mungu. Hatutaki kulisikia. Na kutokana na hilo, hiyo ndiyo sababu ya uharibifu.

Na hiyo ndiyo sababu ya matukio yanayotokea katika sura ya 37 hadi 44. Sasa, ikiwa unaifahamu kitabu cha Yeremia, unajua kwamba katika sura ya 26 hadi 45, kuna ujumbe mwingine muhimu. Na kuna sehemu maalum ambayo tunahitaji kuitenga ndani ya sura ya 26 hadi 44 au 45.

Na hicho ndicho kitabu cha faraja katika sura ya 30 hadi 33. Na huo ndio ujumbe hasa, kwa namna fulani, unaosimama katikati ya kitabu. Na tunafikiria Yeremia na

Baruku wanapokiunganisha kitabu hiki, wanataka kusesitiza ukweli kwamba hukumu si neno la mwisho la Mungu.

Kwa hivyo, katikati ya hadithi hizi zote kuhusu kukataliwa kwa neno la Mungu, katikati ya hadithi hizi zote za jinsi Yeremia anavyoteswa na kupingwa, kuna kauli inayosema kwamba Mungu hajamaliza na watu wake. Mungu hatawaacha. Hatimaye Mungu atawarejesha.

Mungu atafanya agano jipya na Israeli. Mungu ataandika sheria yake mioyoni. Na hivyo badala ya kuwepo na historia hii inayoendelea ya kutotii, Mungu atakapowarejesha watu wake katika siku zijazo, wataweza kutii.

Watasikiliza neno la Mungu, na watamfuata. Na ujumbe huu wa matumaini, nadhani, ni wa kushangaza zaidi. Ni wa ajabu zaidi.

Yote ni angavu na yenye matumaini kutokana na ukweli kwamba imezungukwa na kutotii na hukumu. Kwa hivyo, unaposoma kitabu cha Yeremia, zingatia ukweli kwamba katikati ya kitabu, kuna ujumbe wa tumaini. Na hatimaye katika sura ya 46 hadi 51, na tutafupisha sehemu hii, tuna hukumu ya mataifa.

Ninapoangalia sehemu hii, naona kwamba sehemu hii imezungukwa na hukumu ya mataifa mawili makubwa. Tuna hukumu ya Misri mwanzoni mwa sehemu hii. Na kisha tuna hukumu ya Babeli katika sura ya 50 na 51.

Kati ya hayo, tuna hukumu ya mataifa yote madogo na mataifa yaliyowazunguka watu wa Yuda. Yote yanawajibika kwa Mungu. Yote hatimaye yanawajibika kwa Mungu.

Tunapona hukumu ya mataifa makubwa, Misri na Babeli, katika sehemu za mwisho za sehemu hiyo, tunakumbushwa kwamba hakuna taifa kubwa sana kiasi kwamba linaweza kuepuka kumjibu Mungu. Na ikiwa mataifa na majimbo na mamlaka na falme za siku hiyo zitamjibu Mungu, basi falme na mataifa makubwa ya leo yatajibu pia. Lakini kati ya hayo, majimbo madogo ya miji yanatukumbusha kwamba hakuna taifa dogo sana kwamba Mungu asiyapuuze.

Na hakuna taifa dogo sana kiasi kwamba linaweza kuepuka hukumu ya Mungu kwa sababu atawapuuza. Na hivyo, hukumu ya Mungu itatokea. Mungu atawahukumu mataifa.

Kuna mpango uliowekwa katika kitabu cha Yeremia, ambapo Mungu anahukumu Israeli kwanza, na kisha anahukumu Babeli. Mungu hutumia Babeli kama chombo chake cha hukumu. Nebukadreza ni mtumishi wake.

Lakini neno la mwisho ni kwamba Mungu hufanya mambo kuwa sawa. Na mambo ambayo Yuda walipitia mikononi mwa Babeli hatimaye yatageuzwa dhidi ya Wababeli wenyewe. Mungu atarekebisha mambo.

Hatimaye, jambo la mwisho ambalo ningependa kugundua katika sehemu hii ni kwamba ujumbe ambao Mungu anao kwa mataifa si wa hukumu tu. Kwa kweli kuna ahadi zilizotolewa kwa mataifa matatu kati ya haya kwamba Mungu atarejesha bahati zao. Huo ndio usemi uleule unaotumika katika sura ya 30 hadi 33 kuelezea kile ambacho Mungu atawafanyia Israeli.

Mwanzoni mwa sura ya 30, nitarudisha mateka wa Israeli baada ya kuwahukumu. Kwa maneno mengine, nitawarudisha kutoka utumwani. Katika sura ya 33, mwishoni mwa kitabu cha faraja, tena, ahadi hii, nitarudisha mateka wa Israeli.

Jambo la kushangaza, tunapoangalia hukumu ya mataifa, ni kwamba mpango wa Mungu si kuharibu mataifa yenyewe tu. Baadhi ya mataifa haya pia yanapewa matumaini kwamba Bwana atayarejesha pia. Na hivyo, katika sura ya 48, mstari wa 47, Bwana anamwambia Moabu, baada ya kuwahukumu, nitarejesha bahati yenu.

Kwa watu wa Amoni katika sura ya 49, mstari wa sita, baada ya kuwahukumu, nitarudisha bahati zenu. Na kwa hivyo, kuna uwezekano kwamba wakati wa ufalme wa Mungu, na Mungu atakapowarejesha watu wa Israeli, mataifa haya yatajumuishwa. Lakini tunapoangalia maonyo kwa Babeli, hakuna tumaini.

Hakuna ahadi iliyotolewa kwao. Ni ujumbe tu wa uharibifu kamili. Na kusudi la hili hatimaye lilikuwa kwamba Mungu alikuwa akiahidi urejesho wa watu wake.

Nami nataka kumalizia kwa kusoma sura ya 50, mstari wa nne na wa tano, tumaini linalojitokeza kwa Israeli katika kutambua kwamba siku moja Mungu angehukumu mataifa yao hatimaye. Bwana asema hivi, katika siku hizo, na wakati huo asema Bwana, watu wa Israeli na watu wa Yuda watakusanyika pamoja, wakilia watakapokuja, nao watamtafuta Bwana, Mungu wao. Watauliza njia ya kwenda Sayuni, nyuso zao zikielekea huko, wakisema, Njoni, tujiunge na Bwana katika agano la milele ambalo halitasahaulika kamwe.

Kusudi la Mungu katika kuhukumu mataifa halikuwa tu kutoa hasira yake, bali hatimaye lilikuwa kuleta urejesho wa watu wake na kuleta ufalme ujao wakati mataifa yote yangejumuishwa katika kile ambacho Mungu alikuwa amepanga kwa ajili ya Israeli. Nadhani tunaewa kitabu cha Yeremia kwa njia bora zaidi tunapoelewa mpangilio wake. Yeremia ni nabii wa hukumu na wokovu.

Mara nyingi mimi huwaambia wanafunzi wangu, ikiwa mtu yeyote atakuuliza kwenye mtihani wa kuwekwa wakfu, ujumbe wa nabii wa Agano la Kale, labda unaweza kufanya hivyo kwa kusema tu kwamba wanahubiri hukumu na wokovu. Hiyo ni kweli

kabisa kwa Yeremia. Yeye hubomoa, huharibu, hung'oa, lakini hupanda na hujenga upya.

Kitabu cha Yeremia pia kimejengwa katika sehemu tatu. Nambari ya kwanza, sura ya 1 hadi 25, tuna jumbe zake za hukumu dhidi ya Yuda na Yerusalemu. Katika sura ya 26 hadi 45, tuna hadithi ya jinsi Yuda hawakutii neno la Bwana.

Kisha, katika sura ya 46 hadi 51, tuna maneno dhidi ya mataifa ya jinsi Mungu angewahukumu Israeli, lakini kisha angewahukumu adui zao. Kitabu cha Yeremia kimejengwa juu ya wazo la hukumu na wokovu.

Huyu ni Dkt. Gary Yates katika mafundisho yake kuhusu kitabu cha Yeremia. Hiki ni kipindi cha sita, Muhtasari wa Kitabu cha Yeremia.